

PICHLER ZSÓFIA DRS.:

RENDSZER AZ ELLÁTÁSBAN? MENTÁLIS ZAVARBAN ÉRINTETT SZÜLŐK GYERMEKEI AZ ELLÁTÓRENDSZERBEN

ELTE PPK, Pszichológiai Doktori Iskola, Szocializáció és társadalmi folyamatok program

Témavezető: Dr. habil Felvinczy Katalin egyetemi tanár, ELTE PPK Pszichológiai Intézet

Rendszer az ellátásban? Mentális zavarban érintett szülők gyermekei az ellátórendszerben

Fejlődésközpontú megközelítésből nézve a szülőt érintő mentális zavar érinti a gyermek szocio-emocionális, bizonyos helyzetekben a kognitív fejlődését is, hatással lehet a gyermekek mindennapi életére, életminőségére, jóllétére, valamint rizikófaktor az élet során jelentkező pszichés megbetegedések tekintetében, a pszichiátriai megbetegedések háttérében álló egyik legjelentősebb tényező a mentális betegségek transzgenerációs átadása (Hosman, van Doesum, & van Santvoort, 2009, Sawyer & Burton, 2012) Az érintett gyermekek – mindaddig, amíg tünethordozókká nem válnak - gyakran kiesnek az ellátórendszer látóköréből, mivel nem felelnek meg a fogyatékos vagy elhanyagolás klasszikus kritériumainak, nincs mögöttük erős érdekképviselő, és az ellátás elsősorban a szülők kezelésére összpontosít (Pretis és Dimova, 2008).

A fragmentált szolgáltatások kevésbé hatékonyak ezen a területen, sokszor nehézkes a hozzáférés, hiányos a lefedettség, vagy nincs folytonosság a gondozásban, egyes beavatkozások a család életének más területein nehézségeket okozhatnak, a különböző szolgáltatók gyakran ellentmondó javaslatokat adnak. (Wansink et al., 2014, Reupert és Maybery, 2010). A hatékony prevencióhoz szektorközi együttműködésre lenne szükség, nemcsak az ellátórendszer ágazatai, hanem a felnőtt- és gyermekellátás között is.

A támogatási szükséglethez adaptált szolgáltatások gördülékeny biztosítása igen jelentős mértékben múlik a szolgáltatásokat működtető szakemberek problémapercepcióján, feladatértelmezésén, kompetenciáján és – idői és szakmai – lehetőségein. Az ausztrál Családfókuszú mentálhigiénés gyakorlat kérdőív (The Family-Focused Mental Health Practice Questionnaire, Maybery, Goodyear & Reupert, 2011) a mentális egészségügyi ellátásban dolgozó szakemberek tapasztalatait és percepcióját három területen vizsgálja, a szabályozási környezetre vonatkozó meglátásaik, az észlelt kompetenciáik és a szakterületek között mozgó kliensutak biztosításának gyakorlata vonatkozásában. Ugyanakkor mind a családfókuszú, mind a prevencióközpontú megközelítés szükségessé teszi az interszektoriális együttműködést, ezért lényeges a kérdőív adaptálása az ellátórendszer másik két szektorára is. A kérdőív eredményei támogathatják az együttműködési modellek, képzési szükségletek, szakmai szabályozóanyagok megfogalmazását, valamint a bevezetett változtatások monitorozására is alkalmas eszköz lehet.

DUNÁS - VARGA ILDIKÓ DRS.:

**A FOGYATÉKOSSÁGGAL ÉLŐ SZEMÉLYEK
FOGLALKOZTATÁSÁNAK JELLEGZETESSÉGEI, KÜLÖNÖS
TEKINTETTEL A MÉRSÉKELT INTELLEKTUÁLIS
KÉPESSÉGZAVART MUTATÓ SZEMÉLYEKRE**

ELTE PPK Neveléstudományi Doktori Iskola Andragógia program

Témavezető : Kraiciné dr. Szokoly Mária c. egyetemi docens, ELTE PPK FTI

Absztrakt

kulcsszavak: munkaerőpiac, foglalkoztatás, hátrányos helyzet, fogyatékossgal élő személyek, intellektuális képességzavar, attitűd

A kutatás középpontjában egyrészt a fogyatékossgal élő személyek, különös tekintettel a mérsékelt intellektuális képességzavart mutató személyek foglalkoztatási helyzetének és lehetőségeinek feltárása áll. Ezen csoport a foglalkoztatás területén is hátrányos és behatárolt helyzetben van nem csak a többségi, hanem a fogyatékossgal élő csoportokhoz képest is.

Másrészt a kutatás a szervezeti attitűd feltárására is irányul, amely során kirajzolódhatnak azon tényezők, amelyek befolyásolhatják a fogyatékossgal élő személyek munkavállalási lehetőségeit és a szervezetek foglalkoztatási hajlandóságának mértékét.

A kutatás bemutatni kívánja, melyek azok a támogatási lehetőségek és megoldások szervezeti és egyéni szinten, melyek növelhetik a minőségi és mennyiségi szinten a célcsoport munkaerő-piaci részvételét. Az eredmények hozzájárulhatnak mind a munkaerőpiaci, mind tágabb értelemben a társadalmi inklúzióhoz is. A munkaerőpiaci igények azonosításával még jobban megismerhetővé válik az egyes hátrányos helyzetű csoportok helyzete és célzott beavatkozásokat alapozhatunk meg a munkaerőpiaci jelenlét fokozása érdekében.

SVASTICS CARMEN Drs:

A FOGYATÉKOSSÁGGAL ÉLŐ EMBEREK MUNKAERŐ-PIACI
INTEGRÁCIÓJÁNAK KRITIKAI DISKURZUSELEMZÉSE A MAGYAR
EMBERI ERŐFORRÁS TANÁCSADÓ (MA) KÉPZÉSBEN

ELTE PPK Neveléstudományi Doktori Iskola Gyógypedagógia program

Témavezető: Prof. Könczei György PhD, DSc, dr. habil. egyetemi tanár, ELTE BGGyK

A fogyatékossgal élő emberek társadalmi szerepe mind globálisan, mind Magyarországon jelentős változásokon megy keresztül. A fogyatékossgal kapcsolatos jogi, tudományos és kulturális dokumentumok száma az utóbbi időben megsokszorozódott, ami egyre nehezebbé teszi az elméleti és fogalmi hátterek áttekintését. A posztstrukturalista-konstruktivista megközelítés szerint a társadalmi ideológiákra épülő nyelvi diskurzusok jelentős szerepet játszhatnak a látszólagos egyenlőség felszíne alatt a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok kirekesztésében, leértékelésében és stigmatizálásában (Shildrick 2009, Van Dijk 2011).

PhD kutatásomban nyolc magyar egyetem Emberi erőforrás tanácsadó MA képzési programjában kívánom feltárni az ún. munkaerő-piaci integrációs diskurzust (Kiss, 2013), mivel a leendő HR szakemberek tudása, attitűdje és kompetenciái alapvetően meghatározzák a fogyatékossgal élő emberek elsődleges munkaerő-piaci részvételének lehetőségeit. A kritikai diskurzus elemzés transzdiszciplináris elemzési módszere (Fairclough, 1995) alkalmas azon belső mechanizmusok és dinamikák azonosítására, melyek a fogyatékossgal élő emberek hátrányos munkaerőpiaci pozícióit a tudományos-felsőoktatási térben alakítják és fenntartják. Kutatásom egyben hozzá kíván járulni az fogyatékossgal élő emberek önrendelkezéséhez nélkülözhetetlen gazdasági autonómiához.

Hivatkozások:

Fairclough, N. (1995). *Critical Discourse Analysis: The Critical Study of Language*. London, Longman.

Kiss V. (2013). A teljesség politikája: fogyatékosdiskurzusok és a normalitás ideológiája Magyarországon. In Laki I. (szerk.). *A nemzetközi és hazai fogyatékospolitika a 21.században*. Budapest, MTA TK Szociológiai Intézet – L'Harmattan (pp. 5–34).

Shildrick, M. (2009). *Dangerous Discourses of Disability, Subjectivity and Sexuality*. London, Palgrave Macmillan.

Van Dijk, T. A. (2011). Discourse and Racism. Some Conclusions of 30 years of research. 17th International Workshop on Discourse Studies Madrid, 24-25 March 2011. Elérhetőség: <http://www.discourses.org/UnpublishedArticles/Discourse%20and%20Racism.pdf> Letöltve: 2021. 05.21.